

RIKSARKIVAREN

Kulturdepartementet

Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Dykkar ref
08/992 KHA-amb

Vår ref.
2012/15383 MALO

Dato
01.08.2012

Høyring om endring i *Lov om stadnamn*

Arkivverket, som omfattar Riksarkivet, åtte statsarkiv, Samisk arkiv og Norsk helsearkiv, skal ta vare på alle statlege arkiv for ettertida. Vi skal ta vare på materiale som dokumenterer einskildpersonar sine rettar og interesser på ein slik måte at det til ei kvar tid skal vere enkelt å finne fram i og få tilgang til ulike typar informasjon. Riksarkivaren er ikkje invitert til å kome med høyringssvar på framlegget til endring i *Lov om stadnamn*, men sidan ei endring av stadnamnlova kan få store konsekvensar for arbeidet vårt og brukartenestene våre, ynskjer vi likevel å gjere det.

Arkivverket ser med stor uro på at Kulturdepartementet i dette endringsframlegget opnar for at same namnet skal kunna skrivast på fleire ulike måtar i offisielle samanhengar, og at Kulturdepartementet er villig til å overlate ansvaret for skrivemåten av bruksnamn til private grunneigarar. Stadnamn er nedverd kulturarv og namnesetjing eit offentleg samfunnsoppdrag. Dei endringane som departementet no foreslår (§ 6 og § 8 i lova), vil føre med seg ei mengd med dobbeltformer for same staden, noko som igjen kan føre til mykje lokal strid og farlege mistydingar. Det er slett ikkje alltid slik at slektsnamn fylgjer gardsnamn, og dersom det no skal bli tillatt å endre bruksnamn i takt med personnamn, kan det føre til mange vanskar og mistydingar, både for dei som er avhengig av presise kartopplysningar for å finne fram i terrenget, og for dei som skal finne att slektstilknytning, rettighetsinformasjon og lokal identitet i arkivmaterialet.

I dei fleste tilfella er bruksnamna avleidde av gardsnamna, noko som har gjort det enklare å finne fram på kart, i arveskifte, eigedomsovergangar og i ymse anna arkivmateriale. Prinsippet om at ein stad skal ha berre eitt namn og ei skriftform i norskspråklege område, har også stått sterkt i Noreg. Tradisjonen med slektsnamn er relativt ny, det vart ikkje påbode å bruke faste slektsnamn før ved namnelova i 1923. Gards- og bruksnamn har derimot ei mykje lenger historie. *Lov om stadnamn* har til no lagt særleg vekt på den nedervde uttalen ved normering av namn. Landet vårt har

ei lang normeringshistorie, ikkje minst gjennom mykje matrikkelarbeid gjennom 1800-talet. I Arkivverket er framleis Oluf Rygh sitt store verk på bakgrunn av 1886-matrikkelen, *Norske gaardnavne 1 – 18* (1897 – 1924), i dagleg bruk. Dersom dette lovframlegget trer i kraft, vil bruksnamn i prinsippet kunne endrast ved kvart eigarskifte. Bruksnamna vil kunne variere uavhengig av rettskriving og målføre, t.d. Kvalbein/Hvalben/Qualbeen, Kveim/Kvem/Hveem, Lauperak/Løvbrekke/Lauvbrekke, Vik/Wik/Wiig/Vyck, Øksnavad/Yksnevad/Øxnevad osv. Ulik alfabetisering og stort variantmangfald vil gjere det vanskelegare og meir tidkrevjande, og ikkje minst meir usikkert, for publikum å finne fram i Arkivverket sine databasar, katalogar, register og kart. Det vil også bli vanskelegare for oss å identifisere brukarane våre og gi dei så sikker informasjon som dei har rett på. Ikkje minst vil dette gjelde det digitaliserte tinglysingsmaterialet som vi tilbyr publikum på bakgrunn av informasjonen frå Statens Kartverk.

Dersom lovendringa trer i kraft, vil både tinglysingsmateriale, katalogar, register og tilsvarende elektroniske hjelpemiddel bli meir tungvint og kronglete å finne fram i. Ei lovendring vil redusere kvaliteten på Arkivverket sine tenester til publikum, også når dei søker opplysningar hos oss via Digitalarkivet eller Arkivportalen. Tilgangen på historisk materiale vil dermed bli vanskelegare enn i dag.

Riksarkivaren vil difor sterkt rå ifrå å endre *Lov om stadnamn*.

Med helsing

Ivar Fønnes
riksarkivar